

Boletín de actividades I: Introducción – A nova paisaxe do século XIX

1. Definir conceptos

- Ilustración
- Antigo Réxime
- Liberalismo
- Nacionalismo
- Soberanía nacional

2. Traballo con fontes primarias

Fonte: Fragmento dun panfleto de 1789 atribuído a Emmanuel-Joseph Sieyès:

“Todo poder procede da vontade do pobo. O réxime que non reconece esta lei fundamental é unha tiranía ilegítima.”

Preguntas:

1. Que principio iluminista reflicte esta cita?
2. Como cuestiona esta idea as estruturas do Antigo Réxime?

3. Preguntas de síntese

1. En que consistiu o choque entre as ideas da Ilustración e o Antigo Réxime?
 2. En que se complementan, e en que difiren, o liberalismo e o nacionalismo?
 3. Por que se considera o século XIX un período de transformación política a escala global?
-

Boletín de actividades II: A Revolución Americana – A expansión do liberalismo

1. Definir conceptos

- Colonia
- Representación política
- Declaración de Independencia
- Dereitos naturais
- Artigos da Confederación

2. Traballo con fontes primarias

Fonte: Fragmento da Declaración de Independencia (4 de xullo de 1776):

“Considerámolas verdades evidentes: que todos os homes son creados iguais e dotados polo seu Creador de certos dereitos inalienables, entre os que están a vida, a liberdade e a busca da felicidade.”

Preguntas:

1. Identifica e explica os tres dereitos inalienables mencionados.
2. Relaciona esa formulación cos principios da Ilustración.

3. Preguntas de síntese

1. Cal foi o papel da consigna “sen representación non hai imposición” na radicalización do conflito?
 2. Como contribuíu a victoria en Saratoga ao éxito da independencia?
 3. En que aspectos o modelo político que naceu coa Constitución de 1787 marcou as bases do Estado liberal moderno?
-

Boletín de actividades III: A Revolución Francesa e o Imperio Napoleónico

1. Definir conceptos

- Estados Xerais
- Declaración dos Dereitos do Home e do Cidadán
- Terror
- Consulado
- Código Civil

2. Traballo con fontes primarias

Fonte: Artigo 1 da Declaración dos Dereitos do Home e do Cidadán (1789):

“Os homes nacen e permanecen libres e iguais en dereitos. As distincións sociais só poden establecerse sobre a base da utilidade común.”

Preguntas:

1. Que ideas clave sobre a igualdade recolle este artigo?
2. Relaciona a última frase co concepto de servizos públicos no Estado moderno.

3. Preguntas de síntese

1. Resume as fases principais da Revolución Francesa entre 1789 e 1799.
 2. En que consiste o “check and balance” francés na Constitución de 1791?
 3. Cal foi o legado principal do Código Civil de Napoleón para Europa?
-

Boletín de actividades IV: A Restauración e as ondas revolucionarias (1815–1848)

1. Definir conceptos

- Restauración
- Congreso de Viena
- Santa Alianza
- Trienio Liberal
- Primavera dos Pobos

2. Traballo con fontes primarias

Fonte: Declaración da Santa Alianza (1815):

“Os soberanos de Austria, Rusia e Prusia xúranse mutuamente defender os principios do cristianismo e sustentar o dereito divino dos reis.”

Preguntas:

1. Que obxectivo político perseguía esta alianza?
2. Por que se invocaba o cristianismo como base ideolóxica?

3. Preguntas de síntese

1. Explica como cambiou o mapa político de Europa tras o Congreso de Viena.
 2. Analiza as causas e resultados da revolución de 1820 en España.
 3. Por que as revoltas de 1848 foron un fracaso a curto prazo pero marcaron unha tendencia a longo prazo?
-

Boletín de actividades V: Os Nacionalismos (1848–1871)

1. Definir conceptos

- Risorgimento
- Realpolitik
- Confederación Xermánica
- “Sangue e ferro”
- Estados-nación

2. Traballo con fontes primarias

Fonte: Discursos de Otto von Bismarck (1862):

“Non por discursos nin polas resolucións da maioría do parlamento chegan as grandes cuestións da época, senón polo ‘sangue e ferro’.”

Preguntas:

1. A que se refire Bismarck con “sangue e ferro”?
2. Como reflecte este enfoque o concepto de Realpolitik?

3. Preguntas de síntese

1. Compara brevemente os procesos de unificación italiana e alemá.
 2. Que papel xogou a diplomacia no éxito de Cavour e Bismarck?
 3. Como influíu o nacemento de Italia e Alemaña no equilibrio europeo?
-

Boletín de actividades VI: Emancipación da América hispanoportuguesa

1. Definir conceptos

- Criollo
- Peninsular
- Junta de goberno
- Libertador
- Caudillo

2. Traballo con fontes primarias

Fonte: Fragmento do “Grito de Dolores” (16 de setembro de 1810), pronunciado por Miguel Hidalgo:

“Mexicanos: ¡ya es hora de que os valientes fagan ver ao mundo cal é a súa determinación! Viva a Virxe de Guadalupe, mueran os gachupíns.”

Preguntas:

1. Que queixas expresaba Hidalgo contra os peninsulares?
2. Como utilizou símbolos locais (Virxe de Guadalupe) para mobilizar á poboación?

3. Preguntas de síntese

1. Explica as dúas etapas da loita emancipadora entre 1808 e 1825.
 2. Compara o papel de Simón Bolívar e José de San Martín no proceso de independencia.
 3. Que problemas políticos e sociais afrontaron as novas repúblicas tras a independencia?
-

Boletín de actividades VII: Contexto cultural – O Romanticismo

1. Definir conceptos

- Romanticismo
- Sublime
- Individualismo
- Paisaxe romántica
- Exaltación nacional

2. Traballo con fontes primarias

Fonte: Descrición de “A liberdade guiando o pobo” (1830), de Eugène Delacroix:

“Unha muller encarnada en Liberdade empuña a bandeira tricolor, avanzando entre fogaradas de pólvora e corpos caídos, chamando ao pobo á rebelión.”

Preguntas:

1. Identifica os elementos románticos presentes na descrición.
2. Que simboliza a figura feminina coa bandeira tricolor?

3. Preguntas de síntese

1. Como reaccionou o Romanticismo fronte ao racionalismo da Ilustración?
 2. En que formas artísticas se expresou o Romanticismo e con que exemplos?
 3. Relaciona o avance científico do século XIX (ferrocarril, vacinas) coa sensibilidade romántica.
-